

इलेक्ट्रॉनिक्स एवं
सूचना प्रौद्योगिकी मंत्रालय
MINISTRY OF
ELECTRONICS AND
INFORMATION TECHNOLOGY
सत्यमेव जयते

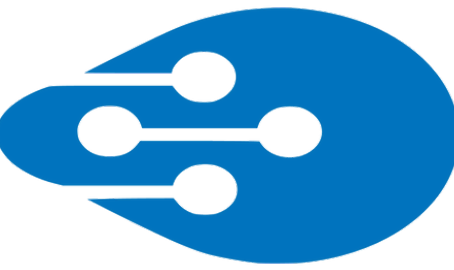
ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਿਵਸ

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਬਾਈਟਸ

ਨਾਲ

ਭਾਰਤੀ ਕੰਪਿਊਟਰ ਐਮਰਜੈਂਸੀ ਰਿਸਪਾਂਸ ਟੀਮ

certin
Enhancing Cyber Security in India

ਰੁਕੋ। ਸੋਚੋ। ਕਲਿੱਕ ਕਰੋ।

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਅਤੇ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ
ਡਿਵਾਈਸ। ਪਛਾਣ। ਡੇਟਾ।
ਇੰਟਰਨੈੱਟ 'ਤੇ

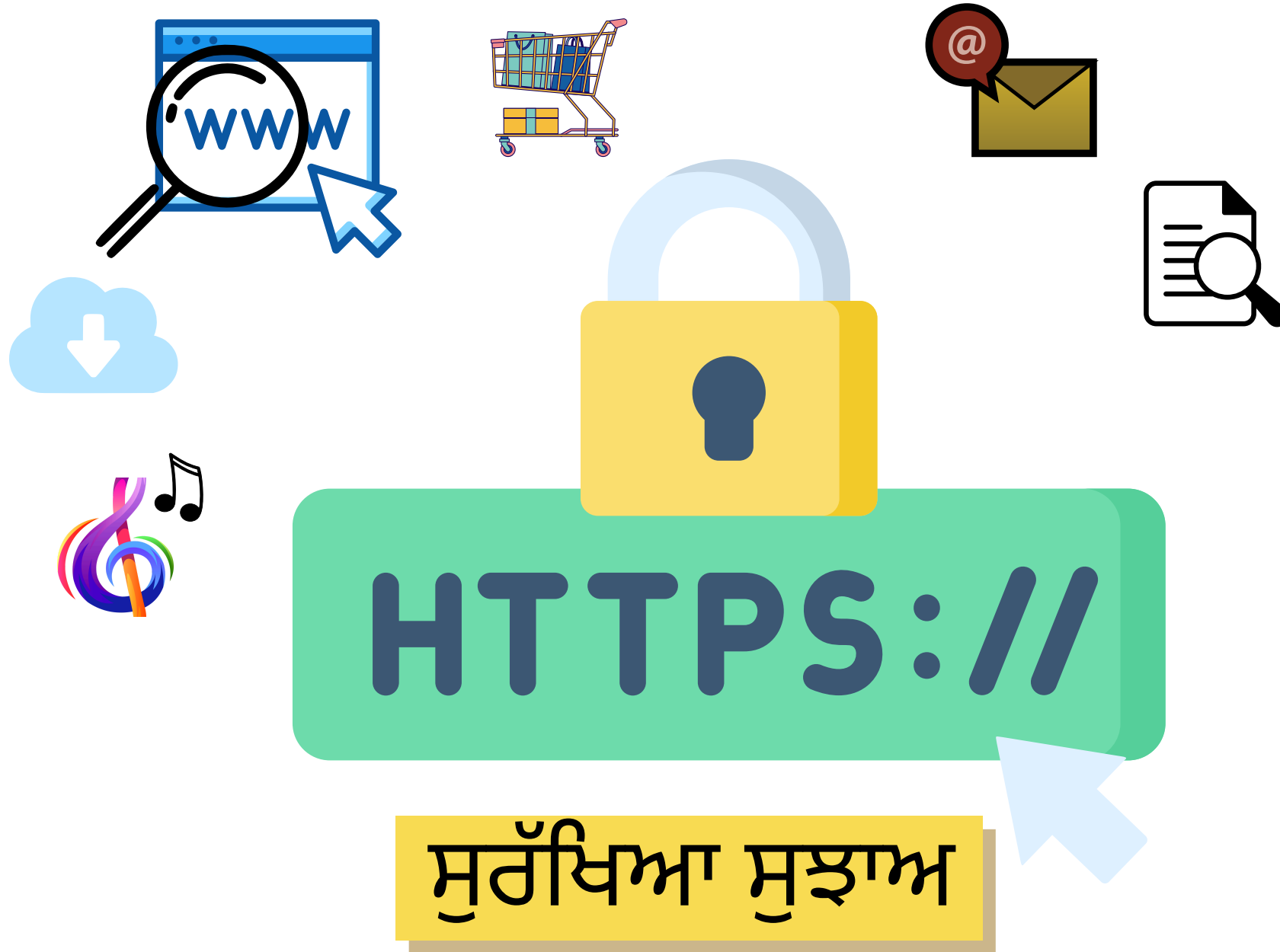
ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਚੱਲੋ:

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਿਵਸ

ਆਮ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਭਿਆਸ

- ਜਨਤਕ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਜਾਂ ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਵੇਰਵੇ ਸਾਂਝੇ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਵੱਖ-ਵੱਖ ਖਾਤਿਆਂ ਲਈ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਪਾਸਵਰਡ ਵਰਤੋ।
- ਕਲਿੱਕ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਛੋਟੇ ਕੀਤੇ URL ਨੂੰ ਫੈਲਾਓ ਅਤੇ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕਰੋ।
- ਸਾਈਬਰ ਸਵੱਛਤਾ ਕੇਂਦਰ <https://www.csk.gov.in/security-tools.html> ਤੋਂ ਮੁਫਤ ਬੋਟ ਹਟਾਉਣ ਵਾਲੇ ਟੂਲ ਡਾਊਨਲੋਡ ਕਰੋ।
- ਸਾਂਝੇ ਜਾਂ ਜਨਤਕ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਲੌਗ ਆਊਟ ਕਰੋ।

ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਚੱਲੋ:
@IndianCERT

@cert_india

ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ incident@cert-in.org.in 'ਤੇ ਕਰੋ।

ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਥੇ ਜਾਓ: <https://www.cert-in.org.in>, <https://www.csk.gov.in>

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਿਵਸ

ਦਫ਼ਤਰੀ ਉਪਭੋਗਤਾਵਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਭਿਆਸ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ

- ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਸਵਰਡ ਵਰਤੋ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਜਦੋਂ ਤੁਸੀਂ ਆਪਣੇ ਡੈਸਕ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਓ ਤਾਂ ਆਪਣੇ ਕੰਪਿਊਟਰ ਨੂੰ ਲਾਕ ਕਰੋ।
- ਅਣਜਾਣ ਈਮੇਲ ਲਿੰਕਾਂ ਜਾਂ ਅਟੈਚਮੈਂਟਾਂ 'ਤੇ ਕਲਿੱਕ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਸਿਰਫ਼ ਦਫ਼ਤਰ-ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਸਾਫਟਵੇਅਰ ਅਤੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।
- ਸ਼ੱਕੀ ਈਮੇਲਾਂ ਜਾਂ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਤੁਰੰਤ ਆਪਣੀ ਆਈਟੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਟੀਮ ਨੂੰ ਕਰੋ।

ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਚੱਲੋ:

@IndianCERT

@cert_india

ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ incident@cert-in.org.in 'ਤੇ ਕਰੋ।

ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਥੇ ਜਾਓ: <https://www.cert-in.org.in>, <https://www.csk.gov.in>

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਿਵਸ

ਔਰਤਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਭਿਆਸ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ

- ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਪ੍ਰੋਫਾਈਲਾਂ ਨੂੰ ਨਿੱਜੀ ਰੱਖੋ।
- ਅਣਜਾਣ ਲੋਕਾਂ ਦੀਆਂ ਦੋਸਤੀ ਦੀਆਂ ਬੇਨਤੀਆਂ ਸਵੀਕਾਰ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਕਦੇ ਵੀ ਕਿਸੇ ਨਾਲ OTP, PIN, ਜਾਂ ਪਾਸਵਰਡ ਸਾਂਝਾ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਔਨਲਾਈਨ ਪਰੇਸ਼ਾਨੀ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਬਲਾਕ ਕਰੋ ਅਤੇ ਰਿਪੋਰਟ ਕਰੋ।
- ਫੋਟੋਆਂ ਜਾਂ ਸਥਾਨ ਔਨਲਾਈਨ ਸਾਂਝਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਾਵਧਾਨ ਰਹੋ।

ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਚੱਲੋ:

@IndianCERT

@cert_india

ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ incident@cert-in.org.in 'ਤੇ ਕਰੋ।

ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਥੇ ਜਾਓ: <https://www.cert-in.org.in>, <https://www.csk.gov.in>

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਿਵਸ

ਸੀਨੀਅਰ ਨਾਗਰਿਕਾਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਭਿਆਸ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ

- ਬੈਂਕ ਵੇਰਵੇ ਮੰਗਣ ਵਾਲੀਆਂ ਕਾਲਾਂ ਜਾਂ ਸੁਨੇਹਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਸੋਸ਼ਲ ਮੀਡੀਆ ਚੈਟਾਂ ਰਾਹੀਂ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੋਈ ਕੋਈ ਵੀ ਐਪ ਡਾਊਨਲੋਡ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਸਵਰਡ ਵਰਤੋ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਨਾਲ ਸਾਂਝਾ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਅਜਿਹੀਆਂ ਔਨਲਾਈਨ ਪੇਸ਼ਕਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਚੋ ਜੋ "ਸੱਚ ਹੋਣ ਲਈ ਬਹੁਤ ਵਧੀਆ" ਲੱਗਦੀਆਂ ਹਨ।
- ਐਂਟੀਵਾਇਰਸ ਸੌਫਟਵੇਅਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ ਅਤੇ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਨੂੰ ਅੱਪਡੇਟ ਰੱਖੋ।

ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਚੱਲੋ:

@IndianCERT

@cert_india

ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ incident@cert-in.org.in 'ਤੇ ਕਰੋ।

ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਥੇ ਜਾਓ: <https://www.cert-in.org.in>, <https://www.csk.gov.in>

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਿਵਸ

ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਭਿਆਸ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ

- ਔਨਲਾਈਨ ਅਜਨਬੀਆਂ ਨਾਲ ਗੱਲਬਾਤ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਕਦੇ ਵੀ ਆਪਣਾ ਨਾਮ, ਸਕੂਲ, ਪਤਾ, ਜਾਂ ਫੋਟੋਆਂ ਕਿਸੇ ਅਣਜਾਣ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਔਨਲਾਈਨ ਸਾਂਝਾ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਜੇਕਰ ਔਨਲਾਈਨ ਕੋਈ ਚੀਜ਼ ਤੁਹਾਨੂੰ ਬੇਆਰਾਮ ਕਰਦੀ ਹੈ ਤਾਂ ਮਾਪਿਆਂ ਨੂੰ ਦੱਸੋ।
- ਸਿਰਫ਼ ਬੱਚਿਆਂ ਲਈ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਐਪਸ ਅਤੇ ਵੈੱਬਸਾਈਟਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।
- ਬਿਨਾਂ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਗੇਮਾਂ ਜਾਂ ਐਪਾਂ ਡਾਊਨਲੋਡ ਨਾ ਕਰੋ।

ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਚੱਲੋ:

@IndianCERT

@cert_india

ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ incident@cert-in.org.in 'ਤੇ ਕਰੋ।

ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਥੇ ਜਾਓ: <https://www.cert-in.org.in>, <https://www.csk.gov.in>

ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਇੰਟਰਨੈੱਟ ਦਿਵਸ

ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰਤਾਂ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਲਈ ਸਭ ਤੋਂ ਵਧੀਆ ਅਭਿਆਸ

ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਅ

- ਪਹੁੰਚਯੋਗਤਾ-ਅਨੁਕੂਲ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਾਧਨਾਂ (ਸਕ੍ਰੀਨ ਰੀਡਰ, ਵੌਇਸ ਅਲਰਟ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।
- ਨਿੱਜੀ ਜਾਂ ਵਿੱਤੀ ਜਾਣਕਾਰੀ ਔਨਲਾਈਨ ਸਾਂਝੀ ਨਾ ਕਰੋ।
- ਅਣਜਾਣ ਸੁਨੇਹਿਆਂ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਸੇ ਭਰੋਸੇਮੰਦ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਪੁੱਛੋ।
- ਜੇ ਸੰਭਵ ਹੋਵੇ ਤਾਂ ਮਜ਼ਬੂਤ ਪਾਸਵਰਡ ਅਤੇ ਪਾਸਵਰਡ ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰੋ।
- ਸੁਰੱਖਿਆ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਤੋਂ ਬਚਣ ਲਈ ਡਿਵਾਈਸਾਂ ਨੂੰ ਅੱਪਡੇਟ ਰੱਖੋ।

ਸਾਡੇ 'ਤੇ ਚੱਲੋ:

@IndianCERT

@cert_india

ਸਾਈਬਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਘਟਨਾਵਾਂ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ incident@cert-in.org.in 'ਤੇ ਕਰੋ।

ਹੋਰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਸੁਝਾਵਾਂ ਲਈ ਇੱਥੇ ਜਾਓ: <https://www.cert-in.org.in>, <https://www.csk.gov.in>

इलेक्ट्रॉनिक्स एवं
सूचना प्रौद्योगिकी मंत्रालय
MINISTRY OF
ELECTRONICS AND
INFORMATION TECHNOLOGY

Enhancing Cyber Security in India

Information Security
Education & Awareness

ऑनलाइन सुरक्षा कचय

Digital India
Power To Empower

साइबर स्वच्छता केन्द्र
CYBER SWACHHTA KENDRA
Botnet Cleaning and Malware Analysis Centre

REPORT CYBER SECURITY INCIDENTS TO CERT-IN

For reporting Cyber Security Incidents to CERT-In:

Visit website: <https://www.cert-in.org.in>

Email: incident@cert-in.org.in

Toll Free Phone: [+91-1800-11-4949](tel:+91-1800-11-4949)

Toll Free Fax: [+91-1800-11-6969](tel:+91-1800-11-6969)

Information Desk

Phone: [+91-11-22902657](tel:+91-11-22902657)

For Collaboration with CERT-In in the area of Cyber Security:

Visit website: <https://www.cert-in.org.in>

Email: collaboration@cert-in.org.in

Phone: [+11-22902600](tel:+11-22902600) Ext: [1012, +91-11-24368572](tel:+91-11-24368572)

For Trainings/ Awareness programmes:

Email: training@cert-in.org.in

Official social media handles of @IndianCERT

 <https://www.facebook.com/IndianCERT/>

 <https://twitter.com/IndianCERT>

 https://www.instagram.com/cert_india/

 <https://www.linkedin.com/company/indiancert-cert-in/>

 <https://youtube.com/@indiancert>

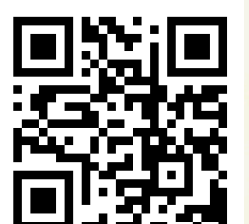

csk@cert-in.org.in

साइबर स्वच्छता केन्द्र

CYBER SWACHHTA KENDRA

Botnet Cleaning and Malware Analysis Centre

Announcements

<https://www.csk.gov.in/announcements/index.html>

Security Tools

<https://www.csk.gov.in/security-tools.html>